de ovend

6e jaorgang no. 4

de Ovend

zesde jaorgaank no. 4 augustus 1978

"De Ovend" is dé Stellingwarver culturele uutgifte, mit de naodrok op Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde en historie. "De Ovend" wodt uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, en verschient ien keer in de twie maonden.

Adm. Johan Veenstra, Binderweg 3, Ni'jhooltpae, till. (05610) 8252
Red. Henk Bloemhoff, Boverweg 15A, Ni'jberkoop, till. (05163) 371, of: (050) 120154
Bureau-red.: Pieter Jonker, bureau Stichting Stellingwarver Schrieversronte, Meulehoeve, Bongheer 1, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde, till. (05160) 4533
Typewark: Egbert de Boer, Donkerbroek.

Van de redaktie

De vekaansie zit d'r veur de meerste meensken al weer op. Et bestuur en inkelde warkgroepen van de Schrieversronte hebben heur eerste vergeerdering al weer had, as bi'j jim De Ovend in de busse roegelt. Mar al was et vekaansietied, toch is d'r een protte ni'js. Lezen jim even mit?

Drs. Bloemhoff en Drs. De Bruijn.

Henk Bloemhoff en zien verloofde Philomène de Bruijn bin op vri'jdag 7 juli beide cum laude slaegd veur heur studie Nederlaanse tael- en letterkunde. Slim bliede bin we veur heur en veur oons, want wi'j hebben d'r now een doctorandus en doctoranda bi'j. Deur heur bescheiden opstelling is d'r niet vule andacht besteded an disse gebeurtenis. Mar et mag een geweldige prestaosie hieten dat Henk en Philo naost al dat wark, dat zi'j veur

de Schrieversronte doen nog zo vlogge heur studie ofrond hebben. Et is slim verleidelik om in De Ovend een artikel te schrieven over de betekenis van en de aktiviteiten van Bloemhoff en De Bruijn veur de Schrieversronte, mar zi'j willen niet op de veurgrond treden en dat kun we alliend mar respecteren en warderen. Toch mien ik dat ik Henk en Philo hier uut naeme van et bestuur en hiel et Schrieversronte- en Woordeboekvolk fielseteren mag mit heur succes en wi'j hopen dat wi'j nog lange van jim wetenschoppelike inbreng profiteren meugen!!

Op 'e maat.

Disse zommer het een groep vri'jwilligers en mitwarkers van de Schrieversronte 16 keer de maat op west. Zi'j weren in Oosterwoolde (2x), Wolvege (3x), Appelsche (4x), Noordwoolde (2x), Blesdieke, Langedieke, Makkinge, Ooldemark en Berkoop. Ze verkochten veur ƒ 1.212,45. De plaete Singeliers (de twiede persing!) van Henk en Sietske Bloemhoff verkochte ommeraek. Fluitekruud en De Oolde Pook weren toppers bi'j de boekverkope. Alle mitwarkers bedaankt!

Stellingwarf in streeknaemen op de kaorte.

Dat is de titel van de ni'je kaorte van Stellingwarf. Geert Lantinga, Wolvege, het een kaorte maekt mit de plak- en ere naemen in et Stellingwarfs. D'r staot een mooie zwat-wit foto veurop uut de omgeving van de Bekhofschaans van Berkoop. D'r bin duzend van drokt. Et formaot is 21x29,7 cm. De pries is ƒ 1,-- aj'm zels ofhaelen (ƒ 1,45 toezunnen per post). Bestellings naor oons bureau op 'e Meulehoeve, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde, till. 05160-4533.

H.J. Bergveld-pries.

Wi'j lopen even veuruut op de fiets. Op initiatief van de Culturele Raod Oost-Stellingwarf is d'r op 't heden overleg mit de Kemmissie van Jeugd-, Sport- en Culturele Zaeken van West-Stellingwarf om te kommen tot een jaorlikse literaire pries in Stellingwarf: de H. J. Bergveld-pries. D'r wodt op 't heden drok an et

riegelment warkt. Bloemhoff het op verzuuk van de CRO et ontwarp leverd. Et ontwarp is eerst bepraot en op inkelde punten wiezigd in de sektie literatuur-publiciteit van de CRO, en komt bi'jkotten in et Algemiene Bestuur van de CRO. Et wodt daornao bepraot mit de eerder nuumde kemmissie uut West-Stellingwarf. Hopelik kun wi'j in et oktober-nommer d'r al uutvoerig op weeromme kommen.

Oonze reize.

Veur de reize deur Stellingwarf mit de Kreenk vuur Tweantse Spraok hebben heur 80 leden en/of woordeboekmitwarkers opgeven.

Cursus Stellingwarfs I.

In de twiede helte van oktober start d'r weer een kursus Stellingwarfs I. In zoe'n kursus kommen uutspraok van et Stellingwarfs, de Bergveld-spelling, kreatief schrieven, et wark van de veurnaemste schrievers, begrippen en perblemen uut dialectologie en muuilikheden van et schrieven en et bruken in et algemien van de streektael op 'e bodden. Veur meer infermaosie bellen of schrieven naor de Meulehoeve.

Sutelaktie.

Op 14-20-21 oktober is d'r weer oonze jaorlikse sutelaktie. Meensken die oons mit helpen willen kun de daotums even vaaste leggen en heur alvaast opgeven bi'j et bureau van de Schrieversronte.

Ledenvergeerdering.

Op zaoterdag 28 oktober om 14.00 ure holen wi'j de jaorvergeerdering 1977/1978 in Hotel "De Zon", Stationsstraote 1, Oosterwoolde (bi'j de brogge). Jim kriegen inkotten wel meer infermaosie, mar hool die daotum mar vri'j as jow van doel binnen om te kommen. Daor rekenen wi'j wel een betien op!

En wat dat husien van hool-an van de veurige keer anbelangt: wi'j hebben al verscheiden meensken over de heerd had op 'e Meulehoeve. Bin jow d'r nog niet west? Kom ok mar es daele, want wi'j bin d'r veur jim!

Pieter Jonker

In Memoriam : Albert Jaeger

Op 27 meie 1978 raekte de Stellingwarver schriever Albert Jaeger weg. Et vaalt niet mit te schrieven naor anleiding van et wegraeken van een kammeraod die dat aenlik op zoe'n biezundere meniere wodden was. Ik mag wel zeggen dat hi'j dat veur een hiele groep uut oonze Schrieversronte wodden was. En wie him niet persoonlik kende, die kende him wel van zien stokkies.

Wie was Albert Jaeger? Hi'j wodde op 16 jannewaori 1927 in Amsterdam geboren. Zien heit en mem kwammen uut Berkoop en Tronde. Nao de Mulo in Amsterdam wodde hi'j correspondent-administrateur, en was dat et laest bi'j Ahold N.V. in Zaandam. Hi'j en de vrouw kregen twie zeunen: Age en Hans.

Al riekelik gauw nao et ontstaon van de Stellingwarver Schrieversronte begon Albert Jaeger mit oons te corresponderen. Hi'j moch geern verhaelen schrieven, dee blieken, en hi'j wol dat graeg in et Stellingwarfs perberen, al hadde hi'j eerst vanzels wel wat muuite mit de tael en et schrieven daor van. Hi'j vuulde zels hiel goed an waor as een zwakke stee zat, vreug vaeke, mar leerde en wende gauw. Et dee trouwens blieken dat hi'j et Stellingwarfs aorig geef beweerd hadde. Dat et lokte him al hiel gauw, om, alhoewel hi'j zels nooit in oonze kontreinen woond hadde, knap verzorgd Stellingwarfs op pepier te kriegen. Gien kleine prestaosie veur iene die zels nooit in de Stellingwarven woond hadde. Hi'j leut zien verhaelen graeg eerst es an eren zien, want hi'j vun et as schriever van belang de veurs en tegen van aanderen of te wegen.

As ik now schrieve dat Jaeger hier nooit woond hadde, dan zoj' daor misschien uut oflezen kunnen, dat d'r veerder ok gien starke baand mit de Stellingwarven was. Die indrok is niet goed: Jaeger was vaeke op vekaansie in Tronde, en hadde grote belangstelling veur alles wat mit oonze streek te maeken hadde. Et is bekend dat hi'j ok langst naor femilie hiere hadde, en naor oolde kunde en.... ni'je kammeraoden: die van de Stellingwarver Schrieversronte. Belangstelling veur femilies dot trouwens ok blieken uut zien stambome-onderzuuk, daor hi'j mit verschillende meensken uut de Stellingwarven over praotte of schreef. Zien

A L B E R T J A E G E R

belangstelling veur en de baand mit de Stellingwarven mark ie ok in zien verhaelen. En: uut zien tenielwark. Jim moe'n weten dat Jaeger twie tenielstokken schreef. Iene daorvan hiette: Opdat het nooit vergeten worde; dat speulde in de oorlogsjaoren, in Frieslaand. Et stok wodde in 1947-1948 in Amsterdam hiel vaeke veur eigen pebliek en verienings speuld. Verhaelen en een soort "beschouwings" kwammen benaemens in Het gezinsblad uut Purmerend, en De Echo uut Amsterdam. Albert Jaeger was ok "Hollaans" schriever, niet alliend Stellingwarver schriever. Mar zien belangstelling en aktiviteiten hullen mit schrieveri'je niet op. Hi'j speulde zels ok teniel, las een protte, en was jaorenlaank veurzitter van de Purmerender Radio Omroep (veur de zieken). Elke weke prissenteerde hi'j een pergramme, meerst klassiek.

De donkere kaante in et leven van Albert Jaeger was zien zwakke gezondhied. Doe hi'j in 't laest van veurig jaor opni'j veur onderzuuk naor 't ziekenhuus mos, dee blieken dat hi'j hiel wat eers hadde as daor an docht was. Albert Jaeger zol niet weer beter wodden, wodde zegd, en hi'j wodde ok niet weer beter.

Doe Johan Veenstra en ik tegere, en laeter Zwaantje Kuiters allienig nog es, him opzochten, dee blieken hoe stark hi'j in zien geest bleef. Wi'j konnen praoten over alles. En Albert Jaeger bleek zien liefde veur de kleine dingen van et leven, veural de meenselike dingen, die hi'j zo mooi vun en daor we him uut pattie verhaelen deur kennen, niet kwiet te raeken.

De lezer wet dat Albert Jaeger gien hiele grote schriever was, mar zien wark was goed leesber, ok al deur zien eigen aord. Butendat bleef hi'j ok as schriever bescheiden, in en mit zien wark. En dat is toch in veul gevallen een veurweerde om deur een grote groep lezers accepteerd te wodden. Mit zien wark dee hi'j meensken een genoegen en hi'j zal dat mit zien wark doen blieven.

De schriever Albert Jaeger blift, in zien wark, mar zien persoon, de vrund, hebben wi'j verleuren. Wi'j weensken zien vrouw en Age en Hans starkte, now Heit d'r niet meer is.

 Henk Bloemhoff

Oolde Sanne

"Fi'j toch," foeterde Sanne, en dri'jde heur nog es omme in heur bedde. Kwam d'r now nog gien aende an et onweer. Om zeuven ure was et al begonnen. Slim lochten, hadde wiendvlaegen, regen en donder. Et was ok slim waarm west de laeste weke, vandaege 32 graoden. Om negen ure weren ze mar op bedde gaon, slim muui van de waarmte. Heur zuster sleup zo lekker. Die zette et geheurapperaot uut en heurde niks meer. Sanne was ok dovig, mar niet zo slim as heur zuster. Ze knipte et locht an op heur naachtkassien en pakte heur boek nog mar evenpies. Ze hadden tegere weer een mooie kaemer in et pension, waor ze now al weer jaoren kwammen. Ja, heur zuster sleup deur alles henne. En ze had et now ok niet meer zo benauwd op de bost as thuus van de bronchitis. En ok leek et wel de laeste daegen, dat ze rustiger wodden was en niet meer zo overspannen. Dokter had wel geliek had, zuchtte Sanne, doe hi'j zegd hadde, dat heur zuster op vekaansie mos naor de bossen om op te knappen. Sanne had in et veurjaor wild of laeter in de tied, want ze had al zolange een plannegien uutdocht. Mit een peer daegen wodde ze vuvenzeuventig jaor en dan wol ze een etentien geven veur heur hiele femilie. Daor had ze al een peer jaor veur speerd. Mar doe ze heur ooldste breur opbeld hadde om te vertellen wat dokter zegd hadde en ok dat et heur zo speet, dat ze now niet thuus wezen kon, had hi'j heur bezwaoren wegpraot.
"Och Sanne ik wol jow wiezer hebben. Jow hebben al zoe'n protte veur oons allegeer daon je hiele leven laank. En dan, de meersten bin now op vekaansie. Die jaordag kun we laeter nog wel es vieren, as jim weer thuus binnen. Gien diner, heur. Koop veur dat geld now mar es wat veur jowzels." Laeter was hi'j kommen. 't Pension was ofpraot en zien zeune zol ze mit de auto daor henne brengen. Sanne had over heur jaordag doe mar niet meer praot. Mar et had heur wel slim zeer daon. De aanderen, die allegeer een eigen gezin hadden, konnen heur gedaachten niet indaenken, docht Sanne. Zoe'n protte brulloften had ze in heur lange leven

mitmaekt, mar zels was ze niet an een trouwdag toekommen. Daoromme had et heur zo mooi toeleken, now ze zo oold was, zels ok es echt een fesien te geven. Mar et leven had heur een protte leerd. Dienen - altied dienen; now nog zorgen veur heur zuster, die elf jaor jonger was. Ze was daor an wend raekt in heur leven en was d'r mit tevreden. Wel vuulde ze et as een meraokels gelok, dat ze mit 65 jaor AOW kregen hadde en dat ze heur now best redden kon. Jonge meensken, die aanders niks as weelde kend hadden, konnen heur dat gelok, waor Sanne graeg over praotte, as ze zo toch nog ontevreden weren, niet veurstellen. Kiek, now leek et wel wat of te zakken dat onweer, et lochien mar uut en mar weer es perberen te slaopen. Mar dat lokte niet zo best. En zo in de soeze gong et leven nog es in voegelvlocht an heur veurbi'j.

Wat was et een drok mar mooi en gelokkig leven west in heur jonge jaoren thuus op de boerderi'je, die heur heit van de boer pacht hadde. Hi'j had wel een zeune had en een peer dochters, mar zien zeune was niet te bepraoten west om boer te wodden. Dat had de boer slim vunnen en zien vrouw ok. Doe ze oolder wodden, hadden de kiender dan ok zegd: "Verkoop de hiele boel mar en gaon jim dan mar in een mooi husien rentenieren." Mar daor hadden ze niet an wild. Van geslacht op geslacht hadden ze die boerderi'je daor had en now verkopen? Misschien dat d'r laeter nog es een kleinzeune kwam, die d'r wel nocht an had. En zo besleuten ze wel stille leven te gaon, mar de boerderi'je te verpaachten an Sanne heur oolden, die daor slim gelokkig mit weren. Sanne heur heit was d'r van schoele of al as dadde knechien kommen, d'r altied bleven en de laeste jaoren dee hi'j mit een arbeider et meerste wark. Doe konnen Sanne heur oolden trouwen en ze weren slim gelokkig west. Zwaore jaoren volgden op goeie en zo alles deur mekeer was et lokt. Sanne heur mem had in de beginjaoren hadde mitwarkt, mar jaor op jaor was d'r haost een poppien kommen. Eerst een stamhoolder, doe Sanne en laeter nog een stok of achte. Et wodde dus een groot gezin, mar eten was d'r altied genog west.

Zo was Sanne d'r al jong an wend raekt altied mit te helpen, en veur heur jongere breurs en zusters te zorgen. Doe ze van schoele of kwam, konnen ze heur thuus best bruken. Ok in de eerste wereldoorlog was et goed gaon tot op een dag heur heit slim ziek van et laand kommen was. Eerst mar gauw op bedde in de waarmte, mar doe laeter dokter kommen was, had die zien heufd schudded en eerlik zegd, dat et him niet best toeleek. Et was de Spaanse griep, die doe as een spoek deur hiel Europa reisde en waor as hi'j kwam een protte slaachtoffers maekte. Hoe ze allegeer heur best ok deden veur him - dokter ok - heur heit was in een peer daegen uut de tied. Sanne was doe krek 18 wodden. Een posien nog had Sanne heur ooldste breur perbeerd deur thuus te kommen van zien wark bi'j de timmerman de boel te redden, mar dat lokte niet. Mit zien 20 jaor kon hi'j niet veur de pacht en et grote gezin zorgen. De boer en de vrouw hadden et weer goed mit ze maekt. Ze konnen in een huus trekken in et dörpien veur een betien hure. En een aander kwam now op de boerderi'je. Dat was een grote veraandering west, veural veur Sanne heur mem die niet meer tierde now ze zo onverwaachs heur man verleuren hadde. Heur ooldste zeune was weerommegaon naor de timmerman en gaf zien geld thuus of. Mit wat buusgeld was hi'j tevreden west die eerste jaoren. Sanne mos thuus blieven, heur moeke kon heur niet missen. Die was wegteerd in een peer jaor as een plaantien, dat niet meer bluuien kon.

Doe Sanne goed 20 was hadden ze ok heur mem verleuren. Sanne had best veur heur zorgd en Mem de laeste weken - veural naachs as ze niet slaopen kon - troost en zegd: "Ie moe'n mar niet zo prakkezeren over de kiender, dat komt ja wel goed." Doe Mem heur ien van de laeste daegen vreug of Sanne veur et gezin zorgen wol, had Sanne al gauw zegd, dat Mem daor gerust over wezen kon. Heur sieraoden mos Sanne onder heur en de maegies verdielen. Heur karkeboek en kleren weren veur Sanne. Geld was d'r niet meer, mar Sanne mos d'r wel veur zorgen dat de jongen as ze trouwden een

goeie uutzet mitkregen. Wat was et eerst slim stille west, doe ok Mem d'r niet meer was. Sanne mos d'r wel es om lachen as meensken tegen heur zeden: "Och Sanne, ie moe'n mar zo daenken aj' niks hebben: gien man en gien kiender - dan speert je dat ok een protte zorgen en ie kun ok niks verliezen." Et was ja zo hielemaol aanders as de meensken dochten. De zorgen had ze ja ok had en leuve mar niet dat Sanne slaopen kon veur de jongen en maegies thuus en op bedde weren! Deur de jaoren weren d'r goenend van trouwd en Sanne had d'r altied veur zorgd dat de maegies een sieraod van heur mem op heur trouwdag kregen. En een goeie uutzet. Dat speerde ze van et kostgeld, dat ze betaeld hadden. En de breurs netties in et pak en een kaaste vol boezeroenen, onderkleren en sokken.

Doe ze mit de kleinties overbleven was had ze kostgangers neumen. Doe die kleinties weer zo groot weren dat ze zels wat in brochten, had Sanne wat warkhuzen zocht. Dan kon ze heur zels ok es wat kopen! Eertieds had ze van heur mem heur jakken en rokken een peer zwatte jurken maeken laoten. Doe ze wat warken kon, beurde ze in iene weke net zovule as de meersten now in een ure verdienden! Allegeer weren ze goed te plak kommen. Heur breurs in et timmervak en heur zusters weren goed trouwd. En ze weren allegeer meraokels op Sanne steld. Ze gong d'r geregeld henne en uutvanhuus en ien van heur zusters hadde alderdeegst heur eerste poppien naor heur vernuumd. Zo was ze laeter mit de zuster, die now naost heur lag, en heur jongste breur overbleven. Mit disse zuster had ze meer mitmaekt as mit de ere negen. Vaeke ziek en min naor 't zin mit elke baene, die ze had. Stiekem had ze doe op een adverteensie schreven van een kapper in een eer plak, die een huushoolster zocht en hulpe veur de winkel, en dat was lokt. Sanne was et min naor et zin west, mar heur zuster had deurzet en was ok nog mit die ooldere vri'jgezel trouwd. Dat had vuuf jaor duurd. D'r weren gien kiender kommen, mar slim gelokkig was heur zuster wel west, in heur eigen gezin en bedrief. Heur jongste breur hadde trouwplannen en in de femilieraod

wodde dat van alle kaanten bekeken. Iederiene wilde heur graeg in huus hebben, mar daor had Sanne gien nocht an had. Et leek heur beter toe as heur breur mar bi'j heur in trok. Zi'j kon wel boven wonen as heur breurs, die ommes toch timmerlu weren, de boel wat verbouwden. En zo gebeurde dat, en mit een gelokkig gevuul had Sanne doe veur de negende keer een brulloft mitvierd. Dat was goed gaon. Mar doe d'r kiender kwammen wodde et beneden te krap en weren ze aenlik et hiele huus neudig. Ze praotten al over verhuzen of zels wat bouwen. Mar weer was d'r een taek veur Sanne weglegd. Heur jongere zuster kon et allienig niet redden, now heur man zo mar in ienend midden in zien wark wegraekt was. De kapperszaeke was al sleuten. Now wilde ze et winkeltien flink uutbreiden en zo konnen ze beidend een goed stok brood hebben! Sanne had ok dit anpakt, mar dat was lang niet makkelik west, en ze kon in dat ere plak niet wennen. Mar ok hier vunnen heur hanen een protte wark in et grote huus en in de winkel. En staodig an wodde heur zuster minder. Ze was vaeke weer slim poestig en overspannen en dan kwam alles op Sanne daele. En et verlangen van Sanne om weeromme te gaon wodde de hieltied groter. De meensken weren hier zo aanders as thuus, waor iederiene heur kende en waor ze een protte vrundinnen had. Doe heur ooldste breur dan ok es op visite kwam om te kieken hoe zien zusters et maekten en hi'j vertelde, dat in heur dörpien bejaordehusies kwammen brak et grote verlangst deur. Mit een peer maonden wodde Sanne 65 en kreeg ze heur eigen oolderdomsrente. Wat wol ze graeg zoe'n eigen husien huren. Heur breur, die et tot annemer brocht hadde en die husies bouwde, kon daor wel veur zorgen, mar de huur was wel an de hoge kaante. Daor lachte Sanne omme. Ze was veur heur zels ja niet zo vule neudig. Heur zuster was hielemaol overstuur raekt doe Sanne d'r over begon te praoten.
"Dan blief ik zo allienig aachter, dat kuj' toch niet doen Sanne."
Mar veur de eerste keer leut Sanne heur niet bepraoten. "Ik bin ja ok allienig," zo zee Sanne doe. Mien

hiele leven heb ik warkt en zorgd. Et wodt mi'j te vule zoe'n groot huus en winkel. Dan moej' now mar es ommezien naor een flinke hulp veur dag en naacht."
Mar doe heur zuster nao een peer daegen op bedde weer bi'j de taofel zat had ze et iniens uutgoeld.
"Aj' dat dan beslist deurzetten willen Sanne, mag ik dan niet mit jow mitgaon? Dan verkoop ik alles en kun wi'j tegere nog een mooi leven hebben. Ik kan jow nao al die jaoren niet meer missen."
En zo was et kommen dat Sanne en heur zuster now al weer tien jaoren tegere in dat bejaordehusien woonden en ze hadden et best. Huus- en tuunwark konnen ze best an en now konnen ze op visite gaon en op visite kriegen krek zoas ze dat wollen. En lezen! Oe wat moch Sanne, die daor nooit gien tied veur had hadde, dat ommeraek graeg doen. En dan elk jaor op vekaansie. Riek vuulde Sanne heur elke dag. Gien betere oolde dag had ze heur veurstellen kund. Kom, now mos ze dat van die jaordag mar vergeten en es gauw slaopen gaon. Fi'j toch, kwam al dat prakkezeren now omdat ze oolder wodde? En zo gongen de vekaansiedaegen veurbi'j mit prachtig weer, en ze geneut d'r van, Sanne, en ok geneut ze d'r van hoe meraokels heur zuster hier opknapte.

Doe ze de morgen van heur jaordag naor beneden kwammen was de taofel mooi klaormaekt en stonnen d'r mooie bloemen bi'j heur bottien. Dat vun ze slim aorig van de vrouw van et pension. En daor kwammen de ere gaasten mit een kedogien an zetten. Sanne wodde d'r stille van. Ze zatten nog te eten doe de vrouw van 't pension zels fielseteren kwam en heur wat post brocht. Gauw kieken. Och, et weren allegere kaorten van vrundinnen, die heur een "mooie" dag toeweenskten. Niks gien post van heur femilie? Dat vul heur slim of. Mar misschien morgen. Daor gong de deure weer eupen en Sanne keek heur ogen uut. Dat was toch kleine Sanne, die naor heur nuumd was! Mar dat kon toch niet. Ze woonde in Den Haag! Kleine Sanne vleug op heur ooldtante toe, tuutte heur dat et klapte en fielseteerde heur! "Mar maegien hoe kan dat now," staemerde Sanne. "Kom mar es mit Tante Sanne, dan za'k jow dat zien laoten." En Sanne en heur zuster gauw in de bienen! En daor veur

de deure ston een slim grote autobus en daoromhenne - och heden, zag Sanne dat now goed? - al heur breurs en zusters, neven en nichten en daor al weer kiender van. En zokke bliede gezichten. Daor mos Sanne doe toch evenpies om goelen, veural doe kleine Sanne heur een prachtige orchidee op de mooiste jurk, die ze toch mar antrokken had vandaege, opspeldde. Doe mossen ze gauw de maantels en tassies haelen, zee de ooldste breur, en dan mar instappen. Et wodde een prachtige dag. Ze kwammen bi'j plakken daele waor Sanne nog nooit west hadde. Ze zat veurin mit heur zuster en kon goed verstaon wat de chauffeur allemaol vertelde. Koffiedrinken mit gebak, een koffietaofel en doe om een ure of viere stopten ze bi'j een prachtig restaurant. Daor zollen ze wat drinken. Sanne keek heur ogen uut en geneut d'r meraokels van. Ze wisselden mit mekeer en zo kon ze mit allegere een peer woorden praoten. Doe inienend was de ober kommen en hadde vraogd of de familie mar an taofel kommen wol. Ze brochten heur naor een aandere zael. Daor stonnen lange taofels klaor. Zo mooi klaormaekt en branende keersen d'r op. Heur ooldste breur hul doe een "speech" waor ze allegere stille naor luusterden. Hi'j gong heur hiele leven bi'j langes. Ze konnen heur de titel "Mem" niet geven, mar veur heur was ze et wel west in woord en daod heur hiele leven laank! Daoromme hadden ze miend zo heur vuvenzeuvenstigste jaordag vieren te moeten. Mit mekeer gavven ze heur een goolden gelosie. Sanne wodde d'r stille van. Dat was toch vuus te veule! Et wodde een feest, dat klonk as een klokke! Een hiel diner, lieties hadden ze maekt veur heur jaordag en die zongen ze tegere. Veurdrachten deden ze en de jonge meensken stonnen in ienend op en maekten een grote kring. In de midden zetten ze een stoel daele en begonnen doe mit aandere woorden te zingen op de wieze van "In Holland staat een huis". "In dat huus daor woonde Sanne," en die mos op de stoel. En Sanne had een breur en daor stapte heur ooldste breur de kring in. En zo veerder tot alle breurs, zusters, zwaogers en schoonzusters om heur henne stonnen. En doe zongen ze tegere "Lang zal ze leven". Laete in de aovend brochten ze Sanne

en heur zuster weer naor et pension. En weer kon Sanne dreks niet slaopen! Wat had ze wat of prakkezeerd over disse dag en now markte ze wel weer - et kwam altied aanders as een meenske docht. Ie weren nooit te oold om wat te leren. Wat hadden ze heur een mooie dag bezorgd. En al half in de soeze van al die drokte docht ze - veur ze in slaop vul: "Ja beslist, dit was de mooiste dag van mien leven!"

Van et bestuur

Albert Jager

1) Toegelieke mit disse Ovend sturen we jim een opschrift van oonze statuten. Dat hadde vanzels al lange wezen moeten, mar beter laete as nooit. "Instituten", zoas inkelde universiteiten en biebeltheken hebben niet iene kregen: allienig personen of instaansies die deur oons as lid beschouwd wodden. Veur de meensken die et gepluus om goeie statuten in mekeer te zetten niet mitmaekt hebben, liekt et oons een aorige gelegenhied es nao te gaon wat d'r in de Schrieversronte "bestuurlik" kan of niet kan, waor we aenlik veur staon, en zo wat henne.

2) De Stichting Stellingwarver Schrieversronte krigt nog wel es et verzuuk om wark in ien of aander blad plaetsen te meugen van Stellingwarver schrievers/dichters. Oonze Stichting het hier onder eren as doel steld et auteursrecht van oonze schrievers/dichters (dus die lid van oons binnen) te bescharmen. Et kopyrecht (copyright) blift feitelik altied in hanen van de schriever/dichter/komponist zels, ok al lat de uutgifte blieken dat et kopyrecht van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte is. Dat hebben wi'j in een document vaastelegd. Bi'j wegraeken van de auteur komt et kopyrecht dat wi'j bescharmd hebben, automatisch in hanen van de naobestaonden, de femilie dus. Wil een blad uut een eer blad wark overnemen van een auteur, dan is daor iedere keer de toestemming van de auteur zels veur neudig. Om reden dat et soms om hiele rebrieken gaot, zullen wi'j in dat geval de kontakten leggen, en, as de auteur d'r gien bezwaor tegen het, optreden as degene die et kopyrecht bescharmt.

Vol vertrouwen

Een haand vol iel,
roeg, verwarkt, mar stark.
En vol vertrouwen,
leg ie jow haand in zien haand.

Een haand, blaank as sni'j,
mit ranke vingerties.
Zo teer en ie leggen bescharmend
jow haand om heur haand.

Een haand mit daoran een goolden ring,
en nog een haand mit ok zoe'n ring.
Ze geven mekere de haand,
vertrouwend op 'n gezaemenlike toekomst.

Immie Hoekstra

Kiender in et ziekenhuus

Daor liggen ze in vremde witte beddegies,
Mem en Heit, die bin zo veer vot.
Kom, Zuster vertelt jim wel een verhaeltien,
die "Ome Dokter" mient et niet zo kwaod.

Et joongien mit zien grote blauwe ogen
kikt jow oe zo angstig an.
Och, mien kiend wees mar niet bange,
alles komt toch wel weer goed.

En dan dat maegien mit heur zwatte krullegies
in een vremd laand, bi'j heur ni'je oolden.
Ze brabbelt ok al wat Fries, och ze leren nog zo vlogge.
Een kedogien van et ere thuus: uutslag op et lichem
en oe zo ondervoed.

Allemaol kiender, och ze bin toch zo verschillend.
Ie heuren ze lachen, ie heuren ze goelen.
Pattie geven ok al een grote mond.
Ien ding hebben ze gemien: ie heuren ze altied bliede zeggen:
"Zuster, morgen ma'k naor huus!"

Immie Hoekstra

Brulloft

Ik kan niet zeggen da'k gek op brulloften bin. Aj' op zoe'n aovend wat stel hebben, vaalt et nog wel een betien mit, mar aj' d'r alliend op of moeten... D'r is me niet minder. Ie hebben meensken die niks mooier vienen as zoks, mar ik kan nooit zo goed in de stemming kommen. Ik vule me altied wat verleuren en ienzem tussen al die praotende, zingende en lachende meensken. 't Is krek as heur ik d'r niet hielemaole bi'j, ik kan me niet zo vermaeken en ik miene mar dat iederiene op mi'j zit te letten om te zien wat veur dooie piere a'k bin. Aekelik vien ik zokke aovens, temeensen aj' ok nog weten dat d'r een spannend stok op 'e tillevisie is of daj' thuus een mooi boek liggen hebben waor aj' half in zitten bleven binnen. Ronduut een hekel he'k an et inhaoken, jim weten wel, dan moej' mekeer in de aarm pakken en dan moej' mit al die meensken henne en weer deinen op 'e meziek, die vusen te hadde is. Ien keer bin 'k op een brulloft west waor as dat allemaole niet hoefde. Daor koj' gewoon zitten blieven, ie dronken een glassien, ie kregen een stokkien keze en een bitterballe, ie praotten wat en ie konnen weer opstappen. Een pracht brulloft, zee 'k laeter, mar ik was de ienigste die as dat vun, want gien meens had d'r veerder wat an vunnen. Smaeken verschillen now ien keer en et is mar goed ok dat alle meensken niet liek binnen, eers zol 't ok een dooie boel wodden.

Lessend mos ik ok naor een brulloft. Alliend. Kunde van mi'j was vuuftig jaor trouwd en daor kon 'k aenlik

niet goed veur weg. Ik kreeg een berichien dat d'r wat van hullen wodde, dat wat moej' dan? Now moe'k eerlik zeggen da'k d'r in dit geval niet iens zo slim tegen an zag. Wat was et geval? Et betrof al wat ooldere meensken, dat ligt vanzels ok veur de haand aj' vuuftig jaor trouwd binnen, en ze bin nog al aorig an de karke. Dat gaf me een gerust gevuulte, want karks volk hul ie altied veur rustig en degelik, zonder wilde idenen.

Et was even nao achten doe 'k die aovend de deure in kwam. Et dee al rap blieken dat d'r een macht volk op of kommen was. Nao 't fielseteren zocht ik een plakkien op kot bi'j de deure, dat zat temeensen een aende van de meziek of en bi'j 't eupen en dichte gaon van de deure kreej' nog wat frisse locht, want mien ogen traonen altied zo mar van de rook. Veerder was 't een veilig gevuul dat de weg naor de vri'jhied kot bi'j was. Wat die rustige brulloft betrof, daor ha'k me in verzind, dat ha'k al gauw in de gaten. D'r was ruumte uutspeerd waor as daanst wodden kon en daor wodde al riekelik gauw ommeraek gebruuk van maekt. Ik doe nooit an zoks mit en bi'j de deure zat ik op veilige ofstaand. Et ienigste waor a'k nog wel es briek in mit springen wil, is de polenaise. Dat kan iedere gek, zeggen ze, mar ik heb meerstal toch nog muuite om daorbi'j in 't ritme te blieven. Meerst doe 'k dan mar a'k et slim plezierig viene, dan liekt et toch nog wat. Waor as een meens al niet toe kommen kan...

Naost mi'j an et taofeltien zatten een man en een vrouw. Vuuftigers, zo op 't oge. Doe de meziek even stille was, kree'k van de vrouw te heuren wie as ze weren, waor as ze woonden, dat ze 't zoe'n gezellige brulloft vunnen en dat heur man ofkeurd was vanwege de rogge. De man zee niet vule. Hi'j nikte zo now en dan en leut zien vrouw et woord doen. Daansen dee hi'j wel. Uut alle macht. Mit heur, mar ok wel mit aandere vrouwluden. Ik wol haost nog vraogen as hi'j niet bange was dat hi'j de ere daegs verlegen mit de rogge wezen zol, mar ik hul me toch mar stille, een meens zegt gauw te

vule. Omslachtig stokte de vrouw me uut in hoevere ze familie weren van et bruidspeer. Et hadde wat mit een aachternichte en een omke te maeken. Meer kon 'k niet verstaon, want de meziek begon an een lied dat "Ome Joop" hiette. Ik had d'r nog nooit van heurd, mar bliekber wa'k de ienigste want iederiene galmde et lied mit. Groter kebaol was d'r de hiele aovend nog niet west. Naost oons gong een koppeltien jongvolk d'r bi'j op de stoelen staon. Een peer glaezen bier gongen ondersteboven en een bitterballe roegelde de daansvloer op. Stom verbaosd keek ik de boel an. De vrouw naost me stotte me an. "Oonze jongen," raosde ze boven de meziek uut. Ze wees op et volk dat de stevighied van de stoelen uutperbeerde. "Oonze jongen, mit anhang. Is 't gien gezonde ploeg?" Ze glunderde. Ik nikte, weeromme raozen had gien zin. Et refrein van "Ome Joop" galmde deur de zael. En nao "Ome Joop" kwammen de "Smurfen" en gao zo mar deur. En doe... was d'r koffie, mit broties d'r bi'j. Et was twaelf ure veur dat we d'r arg in hadden. Et aende was in zicht. Een passend aende. Dat wel. Een stokmennig vrouwluden begonnen stencils uut te patten. As we et vas staonde mit zingen wollen. En uut volle bost, al was 't "Ome Joop", zongen we mit een lief vol draank en bitterballen: "'k Wil U o God mijn dank betalen".

Johan Veenstra

Wat je op de vroege morgen overkommen kan

Tot veur kotte jaoren gong et boerken aanders toe as tegenwoordig. Doe heurde men niet van grote ienheden en bio-bedrieven, doe was d'r nog van alles in een boerebedrief, peerden, koenen, varkens, motten mit biggies; de zeugen hebben now ok al een riem om de boek, en liggen zo vaaste an de mure, allemaol mooi op een riegeltien. Dan weren d'r nog schaopen, geiten, kiepen. Een klokkerd mit piekies ziej' ok haost niet meer! En overal mos een betien an verdiend wodden. Ligboxstallen weren doe nog onbekend.

Now wodde in de wintertied deur een neve van oons altied nog bessemries zocht, om daor veural stalbessems van te maeken. Et mos wel burkenhoolt wezen, zoe'n bos ries kostte *f* 1,00 - *f* 1,25 waor aj' dan 4 à 5 bessems uut haelen konnen. Meert-april kwam et op de hilde van de varkenschure, en de verkope begon meerstal tegen opzetterstied van 't vee. De boerebevolking was een goeie ofnemer, op de stallen wodde d'r hiel wat bruukt. Sni'j vegen wol ok wel goed, en d'r weren ok meensken, die de patties d'r mit schone hullen. Tegenwoordig is de bessem ok al van keunststof, ries snieden is veur de boer een beroep dat niet meer daon wodt en daorbi'j moe'n wi'j zunig wezen op oonze bossies en wallegies.

Mar doe op een goeie dag weer et ries op de hilde brocht was, en de boer de aandere morgen de kiepen voerde, wat tot goed geven heurt, was et gemingde zaod haost op. D'r wodde nog even mit de haand in omme ruurd, as d'r nog genoeg was, de zak uutschudded, mar oe meensken, toegelieke mit et laeste ressien zaod, gleed d'r ok een dikke adder uut. Schienbaor dat hi'j in 't bessemries zeten het, en an de kuier gaon is. D'r is liekewel mit et dier ofwarkt, van de schrik daenk ik. Doe Heit in huus te theedrinken kwam keek hi'j wel wat bevreuren toe. Et was ok niet een alledaegse ontmoeting, zo op de vroege morgen.

Vr. Bult-Buldstra

Egypte

An de Grindweg tussen Berkoop en Makkinge, krek veurbi'j de iesbaene van Ni'jberkoop, lopt een betonweg in de richting van de Kuunder en zo veerder naor Jubbege. Zowat halverwege Grindweg en Kuunder gaot een weg naor rechts, waoran nao zoe'n viefhonderd meter een stokmennig huzen staon. Twie gemientewonings en een mederne boerkeri'je an de noordkaant van de weg, an de zuudkaant een rekreaosiewoning. Dit is Egypte. Een naeme die de vraoge opropt: waor komt die weg, wat is de herkomst d'r van? Een vraoge waor as ik et antwoord op schuldig blieven moet.

Mar hoe dan ok, dit is dan et Egypte zo as et d'r vandaege de dag henne ligt. Zoe'n vieftig jaor en nog langer leden was dat hiel aanders. Wat now de Betonweg is, was doe nog Albedeslaene, een zaandweg. Even veurbi'j die zaandweg ston an de Grindweg iene, een doe nog ni'je plaetse, de tegenwoordige "Zonnehoeve" (bouwd in 1924). Een aentien veerder, waor now de "Meeuwenhoeve" staot, leup doe een reed aachteruut over de heide, deur een hoogte naor et zonuumde Grote Vene. Dan weer deur een zaandhoogte en een niet al te fleurig hoekien gröslaand naor een oolde zaandweg, et Egypte van doe. An de zuudkaant van de weg een arbeiderspollegien, laeter klein boerkeri'jgien, (now de rekreaosiewoning) en an de noordkaant een boerkeri'jgien, (now de mederne plaetse) en een wit husien, waor as ok een winkeltien in was (now de twie gemientewonings). Dit hiele gebied, mit bebouwing, heurde an de diaekeni'je van de karke van Berkoop, anslutend op de eigendommen van diezelde karke tussen de Grindweg en de Boverweg en an de zuudkaante van de Boverweg. Volgens de heer J. Oosting, geboren Ni'jberkoper, moet disse hiele kavel tussen Lende en Kuunder vroeger Egypte hieten hebben. As jonge had hi'j dit heurd in een gesprek tussen zien heit en een oolde man.

In et Grote Vene wodde in die tied nog baggeld; doe dat oflopen was, begonnen de oolde trekgatten zachiesan dichte te gruuien en wodde et een prachtig bruudplak veur honderden meeuwen. Zo ontston de tegenwoordige meeuweklonie, waor as de in 1928 bouwde plaetse an de Grindweg sund inkelde jaoren zien naeme an te daanken het [1]). In nog vroeger jaoren dwaelde hier de scheper mit zien kudde en hond en vieventwintig, dattig jaor leden was in iene van de hoogten et plak nog te vienen waor as de schepershutte staon hadde [2]). In 1961 is dit netuurgebied en zo lievelao ok nog aandere naostliggende hoekies heide en turfveld, ankocht deur et Fryske Gea. Om de hiele meeuweklonie henne lopt now een wandelpad, waor deur netuurliefhebbers graeg gebruuk van maekt wodt. Krek as et Grote Vene bin in de jaoren 1960 - 1970 al de bezittings van de karke ten noorden van de Grindweg zo zachiesan deur de diaekeni'je verkocht. De oolde zaandweg leup vroeger

van Egypte tussen de bossen van Boshoeve deur naor een aander gemienschoppien van een stokmennig huzen, et Zaand, en van daor dwas over de heide en kwam dan uut op de Grindweg bi'j Abbendiek. De oolde Gerdiekster weg? Een oolde verbiening van over de Kuunder, over Ni'jberkoop en Else, Drente in? Deur et anmaeken van et heideveld is dit laeste stok van de oolde weg al jaoren vot. En de oolde zaandweg waor as vieftig jaor leden de braom in de zoemer uutbundig bluuide en de blauwe gentiaan an de kaant van et fietspattien nog een hiel gewoon bloempien was, die oolde zaandweg is in de jaoren '70 in ruilverkavelingsverbaand verhadded en deurtrokken naor de Prikkedam.

Zo is ok Egypte eupenlegd veur de mederne tied, veur de brommer en de auto. En veur de meensken die graeg es een fietstochien maeken deur een toch nog altied mooi stokkien Stellingwarf.

Zwaantje Kuiters

Noten.

1) Neffens akten en rekens uut et Kark- en dörpsarchief van Oolde- en Ni'jberkoop.

2) Neffens dat mien vader mi'j verteld het. Hi'j het nog wel bi'j de scheper in die zien hutte zeten.

Krummeltien

Onder eigen Volk

De schrieversalmenak wodt uutrekt op 30 september. De mitwarkers an dat boek en heur anhang kommen middags bi'jmekeer "argens" in West-Stellingwarf.

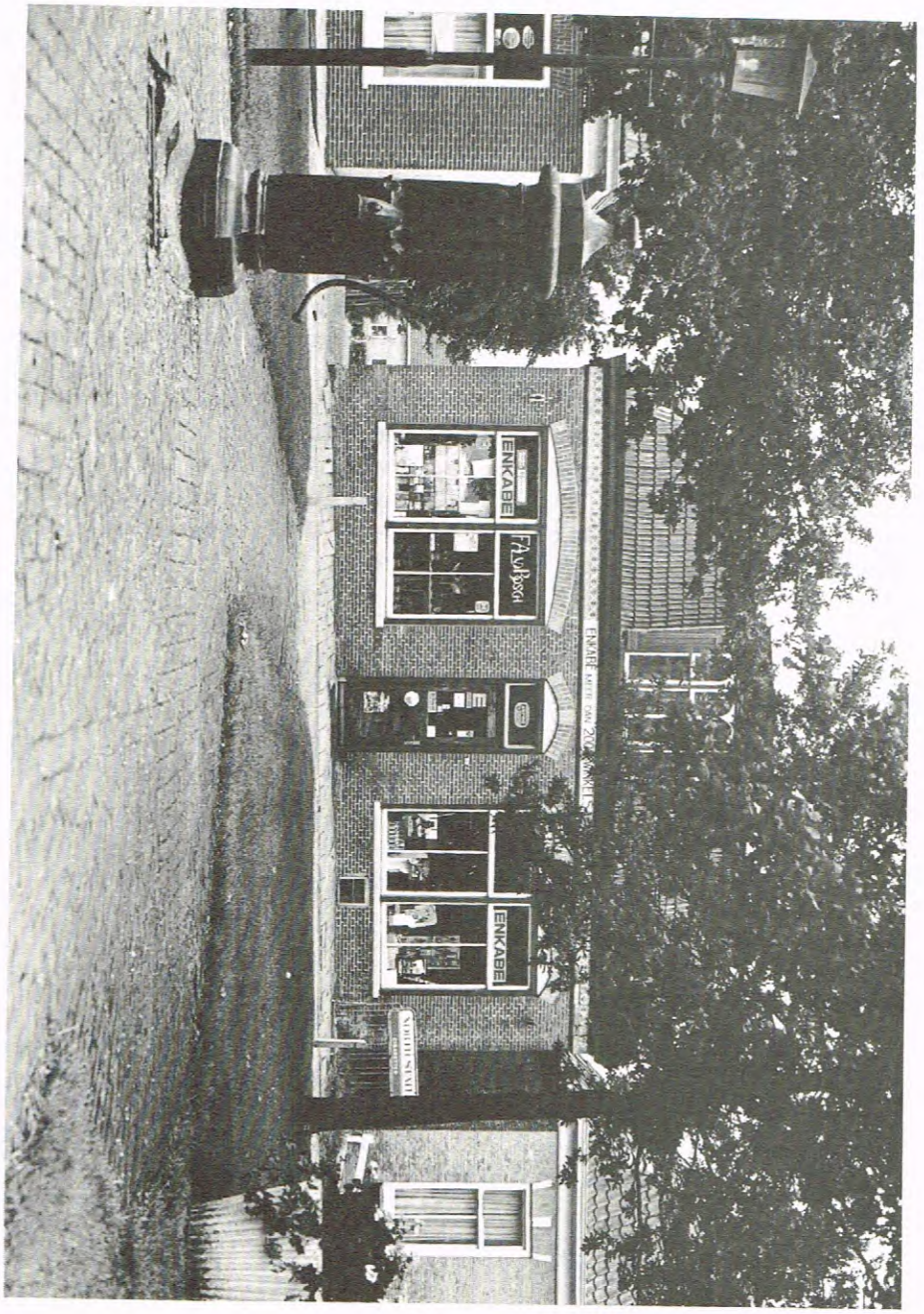
ENKABE
ENKABE
ENKABE

Een stokkien S T E L L I N G W A R F .....

Makkinge, zommer 1978.

Foto: Dick Doornenbal.

Krummeltien

Lees in De Ovend(1978) 6e jg. no 3 blz. 33, r. 17-18 in plaets van J.A. Betten: J.R. Betten.
Heida schrift in et zelde stok dat d'r zes huzen over bleven binnen op De Kaamp, mar laeter kwam him in et zin dat et d'r zeuven weren: et huus van Th. Nijenhuus, laeter P. van Ek, staot d'r ok nog.

Uut Donkerbroek van vroeger

Laot mi'j dan uut 't Vene weg even reageren op et stokkien van Pieter Heida in de laeste Ovend. Zuwwe mar mit et plaggestikken beginnen. Hi'j schrift 10 tot 12 voer plaggen per dag stikken. Een plagge hadde al gauw een deursnee van een halve meter en mos eerst rondomme mit de plaggeschoppe ansneden wodden veur daj' him lichten konnen. En 200 stoks was een voer dus dat wodde 2000 tot 2400 stoks in een dag. 't Weren wel hekse-bielen die dat presteerden. Zi'j wodden dan een peer daegen te dreugen legd en dan in staepelties van tiene opstaepeld. De kiender mochten d'r dan graeg even boven in de lengte van de riegel overhenne huppelen en d'r zal ok wel es iene ommeruuld wezen. Ze wodden bruukt op huj-, stro- en eerpelbulten en ok in de potstallen waor as de bruukte plaggen van de eerstnuumde bulten nog veur bruukt wodden.

Dan schrief ie over de Hiddekaamp en de bewoners. Die kregen ok kiender en die konnen daor bi'j 't oolder wodden vanzels niet allemaole blieven. Wi'j bin as kiender in 't Broekemer Bovenveld opgruuid en daor weren doe ok "kaampsters" woonachtig. Wedevrouw Meierhof die meerstal Jante Dol nuumd wodde. Het zeker een dochter van die Dol west waor ie over schreven. Heur zeune Wietze en dochter Lokke woonden ok in 't veld en Wietze woont d'r nog an de Schaopedrift en ok zien vrouw leeft nog. Zi'j wonen now in een stienen huus mar bin eerst ok in een huus van heidestiender mit een hoolten veurgeveltien begonnen. Laeter jaoren in een waegen en hi'j haandelde net as Mem eerst nog al wat in kleinvee. Laeter is hi'j begonnen te boerken en huurde doe een stokkien ni'je ontginning d'r bi'j van Wietze van der Velde, de vroegere smid van Donkerbroek. Hi'j paste goed op 't laand, al es weer een koe meer holen en doe zee Wietze van der Velde een keer tegen Wietze Meierhof: "Ie moe'n dat laand van mi'j kopen. Ik wodde oolder en a'k d'r dommiet niet meer bin vervaalt et an mien omkezeggers." Wietze van der Velde was niet trouwd. Wietze Meierhof zegt: "Ik wil 't wel kopen mar 'k hebbe gien geld." "Dat komt wel goed," was 't geruststellende antwoord, en 't is ok veur mekere raekt en mooi daj' zokke dingen ok es heuren. 't Is now wettelik regeld dat de gebruker de eerste koop het, mar doe was dat nog niet zo. "Ie kun dat laand niet missen," wodde d'r nog bi'j zegd, en mien omkezeggers hebben laand genog.

Wi'j woonden doe ok in een oold huurhusien in 't veld en in die tied kochte een zeune van oonze buren daor een peer bunder heide. Hi'j hadde trouwen in 't zin en zette daor doe een huus op. De veurgevel en westmure weren van stien mar de oostkaante weren heidestiender (mit de schoppe steuken) en 'k miene dat de aachterkaante van hoolt was. De vloer in gang en kaemer was van liem. Hi'j trouwde mit Jantje Brinksma van de Kaamp. Zi'j hadde tegen de spitmure een klied hangen, wat matties over de vloer en 't was gezellig bi'j Jantje in huus. Zi'j was braandschone en da's hiel wat weerd. Aachter oons uut ston ok nog

een oold husien mit een liemen vloer. Waor wi'j in huusden was 't veurste gedielte van stien mit een hoolten vloer. De ziedmuren van 't schuurtien weren van die potdekselde schaolen en 't koestallegien mit et varkenhokke was d'r laeter van stien aachter an bouwd. Wi'j bin laeter verschillende keren verhuusd en zatten in de oorlogstied '40-'45 an de Schaansdiek op een ni'j spullegien van B. Bergsma. Zeuven jaor hewwe daor mit plezier woond mar doe wol de eigener d'r zels weer op en zodoende bin wi'j hier in 't Vene terechte kommen.

Now nog wat over de Schaansdiek, Pieter. Wi'j hadden daor een klein gemingd bedriefien en verbouwden ok wat rogge, haever en eerpels. De controleur kwam dan ok wel es even polshoogte nemen en mat oonze akkerties ok. Hi'j leup d'r mit de fiets bi'j langes en hadde dan een lucifersdeusien tussen de spaeken van 't veurste wiel. As 't deusien dan weer boven kwam hadde hi'j weer zovule centimeter d'r bi'j. Ik kriege now nog lachrimpelties op 't gezichte a'k d'r an daenke dat et een keer niet hielemaole klopte, mar doe zat ik aorig in de piepzak. De man begreep ok wel dat d'r van zokke kleine akkerties gien grote overschotten kwammen om zwatte haandel mit te drieven en 't is wel goed kommen.

Wi'j hadden in die tied geregeld miteters an taofel en d'r mos ok wel es wat ruild wodden veur carbied. Wi'j hadden daor gien elektrisch, pietereulie was d'r niet meer, keersen weren op de bon en gavven ok minder locht as een goeie carbiedlaampe. Wi'j hadden ok nog een koppeltien kiepen en de eier verkochten wi'j wel es veur zwatte priezen. Eier wodde deur oons as luxe beschouwd en dan hadden wi'j ok es een dubbeltien tussen de centen.

Nog even dit d'r bi'j. Ik kwam in die tied wel es bi'j Kees Hofstra, schilder op 'e Haule en die zee doe es een keer: "Ik moet aenlik wat rogge van jow hebben." Wi'j hadden gien rogge veur de haandel mar die man dee nog al wat veur onderdukers en mos dan

ok wel es veur wat extra eten zorgen. Ik brocht him wat rogge en hi'j vreug mi'j wat dat kosten mos. Een dubbeltien et pond was 't antwoord, dat was ok de pries as wi'j 't inleverden. "Ik betaele bi'j een aander twie dubbelties," zee Kees. "En dat krieg ie ok." Haandel was die keer gien dingen, mar verdubbelen van de pries.

Now he'k jow nog niet verteld, Pieter, hoe as die controleur hiette, mar 'k geleuve ok niet dat et neudig is. Schrief mar es weer over zok soorte dingen. 't Is best de muuite weerd. Jow reaktie over de keunstmest kan 'k volledig onderschrieven. Een butenstaonder begript zokke dingen niet as zi'j 't zels niet mitmaekt hebben mar d'r zollen gien 14 miljoen meensken leven in Nederlaand zonder dat. Veur de keunstmesttied hooguut 3-4 miljoen. In oonze kiendertied leerden wi'j op schoele 5-6 miljoen mar doe was et tiedpark van de keunstmest ok al begonnen.....

Tj. Dijk

verlangst

Ik zet een peer klompen
veur de deure,

Ik zet de fiets
naost et huus,

Ik zet een koppien
op de taofel,

Ik zet et tuunhekkien
een betien eupen,

dan liekt et krek
as dat ik bezuuk heb.

Oene Bult

Een daelders plakkien

Tientallen jaoren was et laand tussen de weg naor Berkoop toe en de Kuunder in, in et noordoosten van Ni'jhooltpae gewoon goed gröslaand. Bi'j de winterdag ston et vaeke onder waeter, mar bi'j de zoemer leupen d'r koenen te weiden en wodde d'r huj wunnen. In de meitied koj' d'r gritten heuren en aj' goed luusterden een koekoek. Die gritten en die koekoek kuj' d'r nog heuren, mar de koenen bin vot en huj wodt d'r niet meer wunnen, want een jaor of vuuftien leden wodde dat laand verkocht. De boer van wie as de boel was hul d'r mit op en plaetse en laand kwammen in ere hanen. Een man argens uut Drente weg kocht et laand en et was al rap dudelik dat die d'r grote plannen mit hadde. De hiele boel wodde ondersteboven vrot. De ni'je eigener wol d'r op wild jaegen gaon en leut d'r grote wieken en vaorten greven en 't zaand dat d'r uut kwam wodde her en der daele smeten. Dat mossen heuvels wodden, waor as bovenin autostoelen ingreven wodden. Van daoruut koj' et hiele heer dan overzien en et wild onder schot nemen. En overal wodden wilgepollegies poot. En aachteran in die wildernis wodde een jachthutte bouwd. "Zunde," zeden de meensken van Ni'jhooltpae, "om zok poerbest gröslaand zo te vermotten."

De drieste plannen van de man uut Drente bin nooit uutkommen. D'r staot me niet bi'j dat hi'j d'r ooit jacht het. De jachthutte is d'r niet meer. De boel is al lange weer deurverkocht en 't is now van iene aanders, mar dat laand, daor is nooit weer wat an daon. Dat is liggen bleven zoas et ondersteboven vrot is.

Lessend in meie weren we d'r. Now, nao vuuftien jaor is 't ien van de mooiste plakkies van Ni'jhooltpae wodden. Een klein stokkien paradies. De wilgepollegies bin wilgepollen wodden, ze staon langs de briede vaorten en wieken, waor as bi'j plakken hodden waeterplaanten in zitten. Hier en daor dreven grote kwalsters kikkerrit. De jachtheuvels weren blauw van grote velden hoonsdraf. D'r bluuiden dotterbloemen en pinksterbloemen en de pluzige witte bloempies van et waeterdrieblad stonnen op uutkommen. Een grote zwan

vleug lelk gakkend in grote cirkels om oons henne. We wussen wel waoromme as hi'j zo overstuur was. Op 'e naostliggende striepe, an de ere kaant van een wiek had hi'j een nust. Laeter zaggen we him en zien wufien bi'j et nust ommescharrelen, en doe we stiekem boven in zoe'n jachtheuvel zatten en dat wondermooie stokkien netuur over keken, zaggen we even wieder een hat de wilgepollen uut stappen. Wiederop naor de sluus van Ooldehoorn koj' duzend voegelgeluden heuren, de gritte boven alles uut. "Zunde van dat poerbeste grôslaand," zeden de meensken van Ni'jhooltpae vuuftien jaor leden, mar now zovule jaor laeter zeggen we dat de man uut Drente Ni'jhooltpae d'r een daelders plakkien bi'j geven het.

Johan Veenstra

Zundagmiddag, begin meert

Et hiem is wit van de sni'jklokkies. De bomen bin nog kael mar et laand gruunt hier en daor al weer wat op. 't Is knap drok op de diek vandemiddag. Allemaol zundagsrieders, fietsers ziej' haost niet. D'r staot ok zoe'n koolde wiend waor aj' beter mar niet tegen in fietsen kunnen, want daor woj' knap mu van.

Een stellegien vrouwluden kuiert de Slingerweg rond mit een peer honnen, een hiele groten iene, meer 'n kalf, en een kleintien, een soortement onderkroepsel. De zunne het de hiele dag zien best al daon om de wereld een betien bi'j te waarmen. 't Is him niet biesterbaorlik best lokt. Mar et liekt toch mooi, zoe'n wereld mit allemaole lochte en duustere strepen. De katte springt bi'j mi'j op de schoot en kikt naor de henne en weer zwiepende bomen aachter et glas. Eerst schrikt hi'j een betien van een peer protters die vlak veur et raem een praotien holen over et rere weer of zo. Dan kikt hi'j de hieltied mit meer graoperighied in zien ogen naor de beide beesten, mar ze vleugen vot. Spietig vun hi'j dat, dat koj' goed zien. Hi'j dri'jde him nog es omme en sleup weer wieder.

Grote witte stokken wólke vleugen mekere nao over een helblauwe locht. Zo now en dan leup d'r iene veur de zunne langes en dan wodde et even een stok duusterder. Een dikke Mercedes stopte veur huus om de sni'j-klokkies te bekieken. Et raempien wodde eupen dri'jd en de askebak kwam leeg. Stokkies plastic wi'jden mit de wiend de wiede wereld in. Vlak veur huus langes risselde wat dor blattiengoed en d'r kwam een hontien an lopen. Et besien tilde zien iene aachterpote op en wol tegen de Mercedes an miegen mar et ding reed krek vot. Et hontien het doe toch mar een boompien opzocht. Een stellegien kiender die zeker bi'j die hond heurden perbeerden heur rolschaetsen uut op de hobbelige klinkerdiek. Ien veur iene gongen ze over de kop. Zeer dee et niet want ze hadden dikke jassen an. Ik hebbe de kachel nog mar es wat hoger dri'jd.

Luutzen

vri'jhied

ik rook hasjish
om vri'j te wezen;

ik slik librium
om vri'j te wezen;

ik vri'j
om vri'j te wezen;

mar altied
is vri'jhied
een wif evenwicht,
ok in dit gedicht

Oene Bult

haastmis

de blaeden valen
in et strostoppelbedde,
de boer gaot slaopen.

Oene Bult

Uut et oolde Oosterwoolde

Ik weet nog best dat as we es een slim natte zommer hadden en we konnen et huj en de turf haost niet dreuge kriegen, dat Siemen dan zee: "Dat komt allemaol van die compressies. Die smerige dingen weren d'r vroeger niet. Doe hawwe altied mooi weer." Hi'j heurde doe wat over "depressies".

Siemen had iene koe. Die kwam ien keer in et jaor buten as hi'j naor de bolle mos. Siemen wol beslist hebben dat de koe bi'j een stamboekbolle kwam, want dan had de koe zommers veul beter vet. Hi'j (of liever zi'j) was ien keer bi'j een gewone bolle west, mar doe had die koe zommers mar min vet had. Et kalf kon him niks schelen, dat verkochte hi'j toch. Hi'j mulk de de koe mit iene haand en om de tettens wat gladder te maeken, dee hi'j een betien vasse koestront an de vingers. Ze klaegden op et febriek wel es dat Siemen zien melk wat riekelik bruun was.

De twie bruurs Siemen en Lamert weren d'r tegere overbleven doe heur mem wegraekt was. Siemen had de koe, en Lamert, die wat miswassen was, had een stok of drie geiten en een bok in een oold hokkien. Et grös haelde hi'j uut de gröppen en slootskaanten. Hi'j had altied een koemegien onder de spanten zitten. Daor mulk hi'j de geiten in en dronk de melk dan drekt op. Ik heb nooit heurd dat et schone maekt wodde. De slimste spinrag hemmelde hi'j mit de vingers d'r wel wat uut. Et hulp him wel, want hi'j blonk d'r over. In een dreuge zommer wodde de waeterputte, die van grauwe turf op een waegenwiel opzet was, haost leeg. Et deksel was wat hol en dan steuf d'r altied een perti'j zaand en blad in. Ze konnen doe haost gien emmer meer onder deupen. Et was vanzels klaore modderwaeter en ze mossen et ok bruken veur et eten. D'r kwam een ledder in 'e putte, Siemen mit een bried plaankien in 'e putte en schepte de emmers vol modder. Lamert trok ze op. De ledder mos zo lange uut de putte. Mar doe de putte schone was, zee Lamert tegen Siemen daor onder in de putte: "Zie zo, ie hebben daor een goed plak, verrek ie daor mar, ie hebben mi'j genog plaogd." Siemen had

et daor benauwd genog, want et waeter kwam opzetten. Een gelok dat de postbode d'r langes kwam. Die het de ledder in 'e putte zet. Die postbode leeft nog!

Op een naacht stak een vrommes es een dikke hujopper van oons in braand. Zi'j miende doe, dat heur bi'j-slaoper mit een aander wiefien op 'e aandere kaante in de opper zat. Zi'j wol ze doe mar levend opbranen, mar die beide weren al lange vot vanzels.

D'r weren ok es twie vrouwen en de iene had wat van de aander zegd. Lelk vanzels. Zi'j mit een pispot vol husiesgoed om 'e hoeke van de buterdeure en doe de buurvrouw d'r langes kwam, kreeg die dat spul om 'e huud. Van onder tot boven d'r onder. Zi'j mit de brut naor de massesee. Die was d'r ok mit an.

Et is nog nooit gebeurd, dat de iene de aander ofmaekt het. Ien keer was et op et raantien. Doe zatten twie mannen mit et mes eupen in 'e haand elk om een kaante van et huus de veldwaachter aachternao. Die floepte krek op 'e tied een deure in. In 'e vaort kwammen die beide mannen mekeer tegen op 'e hoeke van et huus en doe stak de iene de aander mit et mes in 'e ropperd, dat de ingewanen hongen d'r uut. Dokter het ze d'r weer wat infrommeld en in et ziekenhuus hebben ze heur d'r mit redded. Et is goed gaon. Eers deur en deur beste meensken. Ie konnen d'r mit lezen en schrieven.

P. Heida

Daegelikse dinkies

Et is veurvalen in een groot plak in Frieslaand, dat deur de industrie groot wodden is, mar et had ok net zo goed veurvalen kund in Wolvege, Noordwoolde of Oosterwoolde. Een jonge uut dat grote plak kreeg van zien omke een kiepe en hi'j was d'r staepel mit. Zien vader en moeder zeden: "Wat is now een kiepe allienig, van oons krigt hi'j d'r een haene bi'j. As de kiepe bruds wodt, dan zetten we heur te bruden, een klokkerd mit pieken is veur de jonge mooi, en veur oons ok." De jonge was in de wolken over et veurstel van zien oolden. Zo zegd, zo daon, ze kochten d'r een haene

bi'j. De haene en de kiepe konnen hiel goed opschieten, ze konnen heur gelok haost niet op. De kiepe mos wel vaeke deur de kni'jen, mar et hinderde heur bliekber niet. Dat duurde een drie daegen, en daor kwammen de klachten van de buren. De haene kri'jde ze morgens wakker. Een weke laeter een haandtekeningaktie van de hiele buurt. Doe was et zoveer: tot grote verbiestering van de jonge gong de haene ontiedig de kop kwiet. Hi'j kwam niet an 't vaderschop toe. In de grote plakken daor past de haene niet meer in et levenspetroon van de hedendaegse beeldbuismeens. De haene is de netuur trouw bleven: as de zunne ondergaot, dan gaot hi'j op et rik, hi'j wil niet zo as die halve wieze meensken, die een ure en veertig menuten veur de zunnetied leven gaon. As morgens de zunne opkomt, dan begint hi'j van jewelste te kri'jen. Ik hebbe op et mement zoe'n 25 haenen klein en groot; as ik mit die haeneboel in een groot plak wonen gong, dan gongen ze misschien naor et leven staon. Vri'jhied is een groot goed, wodt d'r wel es zegd, en daor bin ik 't roerend mit iens, en aj' dan et vri'jdom van de boerestreek d'r nog bi'j hebben, dan zit ie dubbeld goed.

Klaas van der Weg

Oplossing Kryptogram 6e jaorgaank nommer 2.

```
K L A E T E R J A E G E R S
W I N T E R     V E R L E T
A E   E B   A M E R     L A
O F B R A O K     P A K   E
D   U   K   E M O E   A D M
  K U S S E N   S L I M M E
E N S   P K   H A R E M   R
N E G E R E N   K O P E K E
T E E   O     N A O   N O N
  P L A E T E N   I D E E
S   D A M T     E E R T   M
A R   R E   M R   N IJ  M U
A A R M   D A O N   E T E R
B I E S T E R B A O R L I K
```

de ovend

een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte,
Postbusse 138, 8430 AC Oosterwolde
till. 05160-4533

Adm.: Johan Veenstra, Binnenweg 3, Nijeholtpade

Red.: Henk Bloemhoff, Bovenweg 15a, Nijeberkoop

„De Ovend" komt ien keer in de twie maonden over de heerd
bi'j de leden van de Stellingwarver Schrieversronte
Lidm./ab. (tegere) kost f12,50 in 't jaor

Baankno. 29.98.07.711
Girono. 831523 van de Coöp. Voorschotbank Oldeberkoop
t.g.v. Stellingwarver Schrieversronte no. 711